

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Samhällskunskap

Svenska partiernas förhållningssätt till invandring

En kvalitativ textanalys över partiernas förhållningssätt till lagförändringen 2008 gällande
arbetskraftsinvandring

Examensarbete i Samhällskunskap
Termin, t ex "VT14"
Författare: Karzan Perdawidi
Handledare: Frida Boräng
Uppsatsens längd och antal ord: 11021
Uppsatsen är inte interdisciplinär

Titel: Svenska partiernas förhållningssätt till invandringen

Författare: Karzan Perdawidi

Kurs: Examensarbete i samhällskunskap

Omfattning: 15 högskolepoäng

Termin: VT14

Handledare: Frida Boräng

ABSTRACT

Bakgrund: Sverige och invandring är ett mycket omdiskuterat ämne i olika sammanhang. Ämnet berörs bland politiker, sociologer, ekonomer etc. På den politiska nivån har svenska partier haft olika syn på invandringen. Vissa partier är emot medan vissa andra är för invandringen. År 2008 förde alliansen och MP fram ett lagförslag som handlade om att underlätta för arbetskraftsinvandring utan för Eu.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att analysera olika partiets argument för och emot lagförändringen. Jag kommer särskilt att undersöka om de argument som framförs kan kopplas till åldrande befolkningen i Sverige samt argument som kopplas till partiernas ideologi.

Metod: Jag använder mig av en beskrivande kvalitativ textanalys för att genomföra undersökningen. Under rubriken den strukturella faktorn rangordnas de olika partiernas argument som berör åldrande befolkning för eller emot lagförändringen. Under rubriken *den ekonomiideologiska faktorn* beskrivs också partiernas argument för eller mot lagförändringen. Argumenten förknippas med partiernas ideologiska ekonomirecept.

Resultat: Resultatet av undersökningen visar att svenska partier generellt har två olika syner på lagförändringen. Alliansen och miljöpartiet argumenterar för lagförändringen medan vänsterpartiet och socialdemokraterna argumenterar mot den. Alla dåvarande svenska riksdagspartier erkänner den åldrande befolkningens utmaningar och behovet av arbetskraftsinvandring. Partierna är överens om att den åldrande befolkningen ger negativa konsekvenser på den svenska ekonomin och välfärden. I en åldrande befolkning minskar förvärvsarbete och ökar antalet äldre, därför måste Sverige importera arbetskraftsinvandring.

Partierna argumenterar kring lagförslaget olika utifrån sina ideologiska preferenser. S och V argumenterar mot lagförslaget medan alliansen och MP är för lagförslaget. De borgerliga partierna har blivit mer liberala i arbetskraftsinvandringspolitik och synen på arbetsmarknaden. Alliansen och MP är för fri rörlighet och minskning av statens kontroll över marknadsekonomin. Alliansen och MP vill öka arbetskraftsinvandring och minska myndigheternas roll gällande arbetskraftsinvandring. Partierna står på arbetsgivarnas sida genom att arbetsgivarna ska bestämma vem, vilka och hur många av arbetskraft ska komma in.

Både socialdemokraterna och Vänsterpartiet är restriktiva i invandringspolitik, något som kännetecknar den traditionella vänstern. Partierna är emot lagförslaget och argumenterar att den leder till en icke-reglerad arbetsmarknad eftersom de statliga myndigheterna inte bestämmer över arbetsmarknaden. S och V är inte med på att arbetsgivare bestämmer över arbetskraften eftersom det leder till sämre arbetsvillkor och lägre löner för arbetstagarna. Den traditionella vänstern står på arbetstagarnas sida och emot arbetsgivarnas makt över marknadsekonomin.

Sökord: invandring, åldrande befolkning, lagförändring.

Innehållsförteckning

1. INTRODUKTION:	1
1.1 INLEDNING:	1
1.2 SYFTE:.....	2
2. TEORI OCH TIDIGARE FORSKNING	3
2.1 DEN STRUKTURELLA FAKTORN:	3
2.2 DEN EKONOMIIDEOLOGISKA DIMENSIONEN:	4
2.3. PARTIERNAS POSITIONER UNDER TIDIGARE PERIODER	5
2.3.1 <i>Invandringsfråga i olika partiprogram</i>	5
2.4. HYPOTESER:	8
4. METOD	9
4.1 MATERIAL:	9
4.2 DESIGN OCH ANALYSMETOD:	9
4.3 GENOMFÖRANDE:	9
4.4 VALIDITET, RELIABILITET OCH KUMULATIV:	10
4.5 ETISKA ÖVERVÄGANDE:	11
5. RESULTAT	12
5.1 PARTIERNAS ARGUMENT	12
5.1.1 <i>Aktör 1 Vänsterpartiet:</i>	12
5.1.2 <i>Aktör 2: Socialdemokraterna</i>	12
5.1.3 <i>Aktör 3: Miljöpartiet:</i>	13
5.1.4 <i>Aktör 4: Centerpartiet:</i>	13
5.1.5 <i>Aktör 5: Folkpartiet:</i>	14
5.1.6 <i>Aktör 6: Kristdemokraterna:</i>	14
5.1.7 <i>Aktör 7: Moderaterna:</i>	15
5.2. OLIKA ARGUMENT:	16
5.2.1. <i>Den strukturella faktorn</i>	16
5.2.2. <i>Den ekonomiideologiska faktorn</i>	17
6. ANALYS:	19
6.1. DEN STRUKTURELLA FAKTORN.....	19
6.1.1. <i>Vänsterpartiet:</i>	19
6.1.2. <i>Socialdemokraterna</i>	19
6.1.3. <i>Miljöpartiet:</i>	20
6.1.4. <i>Centerpartiet:</i>	20
6.1.5 <i>Folkpartiet:</i>	21
6.1.6. <i>Kristdemokraterna:</i>	21
6.1.7. <i>Moderaterna:</i>	22
6.2 DEN IDEOLOGIEKONOMISKA DIMENSIONEN	23
6.2.1 <i>Vänsterpartiet</i>	23
6.2.2. <i>Socialdemokraterna</i>	24
6.2.3. <i>Miljöpartiet:</i>	24
6.2.4. <i>Centerpartiet:</i>	25
6.2.5 <i>Folkpartiet:</i>	25
6.2.6. <i>Kristdemokraterna:</i>	26
6.2.7. <i>Moderaterna:</i>	27
7. SLUTSATS OCH AVSLUTANDE DISKUSSION:	28
7.1. FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING:	29
8. REFERENSER:	30

1. Introduktion:

1.1 Inledning:

Invandring till Sverige har förekommit i olika grad och på olika sätt under olika tider. Sverige har alltså en tradition att ta emot invandrare som t.ex. den vallonska invandringen på 1600-talet¹. Efter andra världskriget har Sverige haft periodvis en stor arbetskraftsinvandring. Invandringen har skett med hjälp av politiska beslut genom att svenska politiker underlättat invandringen, dvs. att invandringen har skett genom att förändra eller stifta nya lagar för att underlätta för att folk kommer kunna flytta, jobba och bo i Sverige.

Invandring är ett fenomen som berör och engagerar många från politiker till vanliga medborgare. Svenska partier som är representanter för svenska folket har olika synpunkter när det gäller invandring. Vissa har stått emot invandringen och vissa partier ser positivt på invandringen. Det finns aktörer såsom riksdagsledamot Kent Ekeröth som menar att invandringen drabbar den svenska ekonomin ökar, brottsligheten², medan det finns andra aktörer som hävdar att invandringen är positiva för ekonomin. Citaten nedan är från migrationsminister Billström:

En ökad arbetskraftsinvandring är ett instrument som förväntas få ned arbetslösheten för de som redan finns i Sverige.³

År 2008 lyfte alliansen och miljöpartiet fram ett lagförslag gällande invandring. Detta förslag grundar sig på att bygga ett effektivare system för arbetskraftsinvandring. I lagförslaget fanns det förutsättningar för människor som vill stanna och få uppehållstillstånd i Sverige genom att arbeta. Anledningen till lagförändringen var att Sverige har en utmaning i den åldrande befolkningen. Diskussionen har tagit en stor plats i den svenska debatten de senaste åren. Det finns även forskare som studerar forskningsfältet. Thomas Lindh är en av de forskarna som skriver om den åldrande befolkningen och dess konsekvens för Sverige. Han talar om den demografiska förändringen nämligen höga dödstal och födelsetal till låga dödstal och födelsetal. Lindh har beskrivit den åldrande befolkningen som en utmaning för den svenska ekonomin och välfärden⁴.

Mot denna bakgrund ville alliansen och miljöpartiet i arbetsmarknadsutskottet år 2008 ändra på lagen för att göra det lättare för arbetskraftsinvandring. Utskottsförslaget innebär att även personer utanför EU lättare kan jobba och få uppehållstillstånd i Sverige. Den nya lagen gör att det blir lättare att bosätta sig i Sverige och bidra med arbete. Riksdagens utskott består av representanter för olika partier. Riksdagspartierna har haft olika argument för och emot lagförändringen. Vissa partier har varit emot lagförslaget, medan andra partier har varit för

¹ Tullberg, J. 2014.s.55

² Kent Ekeröth, Youtube.com

³ Tullberg, J. 2014.s.57

⁴ Lindh, T. 2008.

lagförslaget. Det är rimligt att tänka sig att det, när det gäller arbetskraftsinvandring, går att hitta argument som kan kopplas till partiernas ideologi. Samtidigt finns det en omfattande diskussion i Europa om problemet med en åldrande befolkning och att arbetskraftsinvandring kan utgöra en lösning på det problemet. Partiernas förhållningssätt till invandringsfrågan har väckt intresse och nyfikenhet hos mig. Jag tycker att det är intressant att göra en analys över vilka partier som står för eller emot lagförslaget och varför de ställer sig mot lagförslaget eller emot lagförslaget. Jag vill titta närmare hur partierna ideologiskt förhåller sig till arbetskraftsinvandringen i en åldrande befolkningens kontext. Det återstår att se om det finns nya mönster i partiernas argument i sin invandringspolitik i lagförändringen.

1.2 Syfte:

Syftet med uppsatsen är att analysera olika partiers argument för och emot lagförändringen. Mer specifikt, kommer jag att undersöka om de argument som framförs kan kopplas till den åldrande befolkningen i Sverige samt argument som går att koppla till partiernas ideologi.

2. Teori och tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag att beröra två aspekter som är relevanta för partiernas inställning till invandring. Under teoriavsnittet finns det faktorer som starkt berör min forskningsfråga och syftet med uppsatsen. Den demografiska förändringen i Sverige och den ekonomiska faktorn är faktorer som gör att de svenska partierna kan tänkas ha en positiv syn på arbetskraftsinvandring och är för lagförändringen. Jag berör även partiernas ideologier och dess påverkan på partiernas invandringspolitik. Jag berör de ideologiska drag som jag ser relevanta för att kunna beskriva partiernas argument för eller mot lagförändringen. Här nedan kommer jag att ta upp frågan om hur den strukturella faktorn samt det ideologiska dragen hos partierna orsakar partiernas ställningstagande om arbetskraftsinvandring.

2.1 Den strukturella faktorn:

Den strukturella faktorn gällande partiernas inställning till invandringen kan delas in i två faktorer som har samband med varandra. Den första faktorn angår ekonomin och den andra faktorn den demografiska förändringen.⁵ Den åldrande befolkningen påverkar samhällsekonomin negativt. Den första faktorn innebär att arbetskraftsinvandring påverkar ekonomin positivt genom sysselsättningen. Ekonomiska intressen formar invandringspolitiken. En ökad invandring leder till ekonomisk expansion och stimulerar även efterfrågan på arbetskraft. Med den ekonomiska stimulansen blir bruttonationalprodukten (BNP) högre. En ökad arbetskraftsinvandring gör att de politiska partierna bli mer liberala på grund av den ekonomiska nyttan av invandring.⁶

Arbetskraftsinvandring och dess påverkan på den ekonomiska tillväxten anses ofta vara positiv. Arbetskraftsinvandring påverkar ekonomin genom ökade skatteintäkter för staten. Denna arbetskraftsinvandring gör ekonomin expansiv, vilket i sin tur leder till ett samhällsekoniskt överskott som grundar Sveriges välfärd och sociala trygghet.⁷

Den andra faktorn som kan tänkas påverka partiernas inställning till invandring är den demografiska förändringen⁸, dvs. en åldrande befolkning i Sverige. Det är vanligt att man först tänker på livslängden för människor när det gäller åldrande, men i lika hög grad handlar det om födelsetalen. Det innebär att samhället har ett underskott av unga människor i förvärvsarbete och ett överskott av människor som har gått i pension. Den demografiska förändringen kan motverkas av en ökad arbetskraftsinvandring och de politiska partierna tar politiska beslut för att motverka problemet med en åldrande befolkning⁹, som i sin tur påverkar statens utgifter och resurser positivt.

En av de viktigaste strukturella förklaringarna till ökat intresse för att höja arbetskraftsinvandring på arbetsmarknaden och vara mindre restriktiv kan därför antas vara förändringen på befolkningsstrukturen med åldrande befolkning.

One of the main structural explanations for increased interest in reforming labour migration policies to be less restrictive is the changing demographic structure with ageing populations in europe.
Berg och Spehar, 2013:144

⁵ Breunig och Luedtke, 2008:129

⁶ Berg och Spehar, 2013:145

⁷ Rauhut, 2002:30

⁸ Berg och Spehar, 2013:144

⁹ Berg och Spehar, 2013:144

Den rådande demografiska förändringen skapar förväntan att partier både till höger och vänster på den politiska skalan har samma syn på arbetskraftsinvandring, det vill säga att partierna kommer att ha en positiv inställning till arbetskraftsinvandring som medel mot den åldrande befolkningens negativa effekter.

2.2 Den ekonomiideologiska dimensionen:

Det liberala tänkandet när det gäller arbetskraftsinvandring har vuxit fram i Sveriges politiska partier efter 2000-talet. Det liberala receptet kring arbetskraftsinvandring har präglat de borgerliga partierna, medan vänsterblocket inte har blivit påverkad av liberaliseringen om arbetskraftsinvandring. De ideologiska skillnaderna kan tänkas påverka hur partierna förhåller sig till denna.¹⁰ De borgerliga aktörerna har liberaliserats och står för öppenhet, fri rörlighet och konkurrens på marknaden i sin politik. De borgerliga partierna kan tänkas vara kritiska till statens roll på arbetsmarknaden, medan den traditionella vänstern förväntas ha restriktiv invandringspolitik och är för statens roll på arbetsmarknaden. Även de gröna partierna förknippas med den liberala invandringspolitiken.¹¹

Den liberala politiken av arbetskraftsinvandring och ökning av arbetskraftsinvandring i Sverige gynnar arbetsgivarorganisationerna.¹² Anledningen till att de liberala partierna inte är rädda för konsekvenser av lagförändringen av arbetsmarknaden är att liberalismen bygger på fri rörlighet i arbetsmarknaden som leder till konkurrens mellan arbetstagare i marknadsekonomin.¹³ Enligt Zolberg är liberaliseringen av arbetskraftsinvandring gynnsam för arbetsgivarna.¹⁴ Arbetskraftsinvandring påverkar förhållandet mellan arbetsgivare och den inhemska arbetskraften. En restriktiv invandringspolitik gynnar arbetstagarna och minskar konkurrensen på arbetsmarknaden. Arbetsgivare stödjer invandringen eftersom det ökar utbudet av arbetskraft och minskar lönekostnaderna, medan fackföreningarna ställer sig mot arbetskraftsinvandring om det leder till lönesänkningar och sämre arbetsvillkor för sina medlemmar.

The economy dimension concerns how migrant labour affects the relationship between employers and the domestic labour force; employers tend to support large-scale immigration since it increases the supply of labour and decreases the wage costs, while trade unions tend to oppose large scale immigration when it threatens the wages and working conditions of their members (Zolberg 1999, 181).

Förväntningen av de borgerliga partierna är att de kommer att använda argument som kan kopplas till liberalismen som är för fri marknad, konkurrens och står på arbetsgivarnas sida, medan vänster blocket förväntas att använda argument som kan kopplas till vänsterideologi som stå bakom facket. Vänsterblocket väntas inte gå med på en lagförändring där fackföreningen försvagas, arbetarna har sämre arbetsvillkor och lägre lön.

När det gäller miljöpartiet så är det svårt att placera partiet i höger vänster ideologin. Det som kan förväntas av miljöpartiet är att de kommer att använda argument som speglar ideologin

¹⁰ Berg och Spehar, 2013:144

¹¹ Ibid:147

¹² Ibid:144

¹³ Held, D, 2002, s. 131

¹⁴ Berg och Spehar, 2013:145

och vara för lagförslaget som i sin tur stödjer liberaliseringen av invandringspolitik i Sverige. Miljö partiet betonar starkt fri rörlighet över gränserna för alla människor i världen. Miljöpartiet är ett internationalistiskt parti som tror på en global framtid och vill riva ner väggarna mellan länder.¹⁵

I nästa avsnitt kommer jag att gå igenom vad tidigare forskning sagt om partiernas positioner under tidigare perioder om invandringen.

2.3. Partiernas positioner under tidigare perioder

Härnedan berörs tidigare forskning kring de svenska partiernas förhållningssätt till invandringen. Den strukturella faktorn verkar inte ha tagit plats i den politiska sfären hos svenska partier, därför hittar vi inte argument om den åldrande befolkningen i Sverige. Däremot kan vi peka på ideologin i partiernas förhållningssätt gällande invandring. När det gäller hur partierna agerar kring invandringsfrågan, visar det sig att det inte är säkert att alla partier agerar helt utifrån ideologin. Det är efter 2000-talet som de borgerliga partierna stöder sig mer på liberalismen (se teori-delen).

2.3.1 Invandringsfråga i olika partiprogram

Marie Demker och Cecilia Malmström har gjort en studie av de svenska partiernas partiprogram och deras syn på vilka typer av invandrare som ska få komma till Sverige. Enligt Demker och Malmström har partierna haft delvis olika syn på vilka typer av invandrare Sverige ska ta emot under olika perioder. För att på bästa sätt kunna analysera partiernas argumentation kring lagförslaget är en historisk genomgång av de olika partiernas positioner inom invandringsfrågan nödvändig.

De olika partiernas program och ståndpunkter om invandarmottagning förklaras nedan:

Schema över partierna ståndpunkter över invandarmottagning:

Partier	1960-tal	1970-tal	1980-tal	1990-tal
Vänsterpartiet	Förekommer ej	Förekommer ej	Skyddsbehövande anhöriga	Skyddsbehövande anhöriga
Socialdemokraterna	Förekommer ej	Från flyktingläger	Skyddsbehövande från flyktingläger	Skyddsbehövande anhöriga
Miljöpartiet	-	-	Ej förekomst	Alla som behöver
Centerpartiet	-	Skyddsbehövande, de som behöver i samhället, de som vill till just Sverige	Flyktingar och anhöriga, arbetskraft	De som verkligen måste ha skydd
Folkpartiet	Förekommer ej	Alla	De vars liv och frihet är hotade, arbetskraft	Förekommer ej
Kristdemokraterna	Förekommer ej	Förekommer ej	Anhöriga flyktingar	Anhöriga individer som behöver skydd, arbetskraft
Moderaterna	Förekommer ej	De som inte får utkomst hemma, arbetskraft	Förekommer ej	De allra mest skyddsbehövande, arbetskraft

Källa: Demker och Malmström, 1999

2.3.1.1 Aktör 1 Vänsterpartiet:

Enligt författarna har vänsterpartiet inte haft något särskilt program för invandrapolitik under perioden 1960 och 1970 – talet. I programmet 1979 står det att en oreglerad invandrapolitik

¹⁵ Berg och Spehar, 2013: 151

leder till ett gästarbetarsystem där invandrare inte har lika rättigheter som medborgarna har. Vänsterpartiet har inte heller diskuterat om hur många invandrare Sverige ska ta emot. Även i partiprogrammet 1987 eller 1996 står det inte något om invandring. Under 1990 talet lägger partiet tyngden på en human generös flyktingpolitik men har ändå krav på invandring i en reglerad arbetsmarknad. I partiprogrammet år 1993 står att regeringen borde motverka orsakerna som gör att människor flyr från sina hemländer. I partiprogrammets politik om flyktingar 1996 finns det en öppenhet mot flyktingar och partiet kräver att Sverige ska ta emot fler flyktingar. Vänsterpartiet blir mer och mer generöst mot invandarmottagning i fortsättningen. Anledningen till detta är att arbetskraftsinvandringen minskar i Sverige och ersätts av flyktingar. Det ligger även i det ideologiska draget hos vänsterpartiet en vilja att vara mer kritisk till arbetskraftinvandring och mer öppen mot flyktingar. Vänsterpartiet har inte varit för arbetskraftsinvandring i sitt politiska agerande eftersom arbetskraftsinvandring ses som en hot mot den inhemska arbetskraften och den leder till konkurrens på arbetsmarknaden och liberalisering.

Vänsterpartiet har en ideologisk predisposition till att vara kritiskt inställt till den ”arbetskraftsimport” som försiggår under 1960-talet men är ideologiskt mycket mer positivt till att ta emot flyende människor från krig och politisk förföljelse.
Demker och Malmström. 1999:67

2.3.1.2. Aktör 2 Socialdemokraterna:

Enligt Demker och Malmström gör Socialdemokraternas partiprogram från 1970-talet särskilda insatser för flyktingar. 1990-talets partiprogram innehåller en mer generös flyktingpolitik som grundar sig på humanitet. I 1977 års partiprogram står det att invandringen ska få social trygghet och möjligheter. Socialdemokraterna har haft en generös invandringspolitik för personer som är förföljda men ändå bör invandringen vara restriktiv och reglerad.¹⁶ Även socialdemokraterna agerar utifrån ideologin i sin politik om arbetskraftsinvandring. Socialdemokraterna vill inte ha en oreglerad arbetskraftsinvandring där det leder till konkurrens på arbetsmarknaden som i sin tur ger dåliga konsekvenser på de inhemska arbetarnas arbetsvillkor och den sociala tryggheten.¹⁷

2.3.1.3. Aktör 3 Miljöpartiet:

Miljöpartiets partiprogram från 1991 innehåller en mycket generös politik mot invandring. Även i partiprogrammet från 1984 och 1991 ser man tydlig generositet för invandarmottagning. Partiet kräver att regeringen ska ta emot fler olika typer av invandrare än tidigare. Miljöpartiet vill också att alla få stanna i Sverige som har starkt förankring till Sverige.¹⁸ Miljöpartiets politik verkar stödja det liberala ekonomiska receptet genom att Sverige öppnar gränserna mot omvärlden. Ideologiskt är miljöpartiet för fri rörlighet över gränserna, vilket hör ihop med de liberala partierna överlag.¹⁹

2.3.1.4. Aktör 4 Centerpartiet:

Av alla olika partiprogram finns det största invandringspolitiska partiprogram hos centerpartiet. I början av 1970 talet menar centerpartiet att invandringen ska anpassas till

¹⁶ Demker och Malmström, 1999:68

¹⁷ Demker och Malmström, 1999:68

¹⁸ Ibid

¹⁹ Ibid

arbetsmarknadssituationen och att invandrarna ska få möjligheter och social trygghet. Invandringspolitiska programmet från 1972 visar att centerpartiet vill att invandringen ska vara reglerad. Centerpartiet vill också att regeringen ska ha en generös flyktingpolitik särskilt i partiprogrammet år 1990. Under 1980- talet betonar partiet skillnaden mellan invandring av arbetsmarknadsskäl och flyktingpolitik som ska tas emot generöst. Trots att Centerpartiet är ett borgerligt parti, verkar de inte för liberaliseringen, tvärtom är partiet restriktivt i sin politik om arbetskraftsinvandring och är på arbetarnas och fackets sida. Partiet har oro för konsekvenserna av invandringen och dess negativa effekter på arbetsmarknaden.

Tio år senare markerar centerpartiet skillnaden mellan invandring av arbetsmarknadsskäl, som bara kan accepteras i förhållande till arbetsmarknad och tillgång till bostäder- och invandring av flyktingskäl, som måste tas emot generöst
Demker och Malmström, 1999: 68-69

Centerpartiets partiprogram från 2001 blir mer liberalt i fråga om agerandet på marknaden där partiet betonar fri marknad som något positivt för samhällsekonomin.

Människor som har begränsade möjligheter av olika slag riskerar att ställas utanför den fördelning av välbefinnande som sker på en fri marknad.
Centerpartiets partiprogram, 2001:18

2.3.1.5 Aktör 5 Folkpartiet:

Partiets program från 1972 menar att en liberalisering ska ske i Sveriges politik när det gäller invandring medan i partiprogrammet från 1982 hävdar partiet att Sverige dessutom ska ta emot människor som är förföljda. Folkpartiets partiprogram från 1972 har varit emot viseringstvång för att minska strömmen av flyktingar. Partiet menar att människor är fria att bo och arbeta var de vill. I sitt Partiprogram från 1979 är Folkpartiet tvärtom restriktivt i sin invandringspolitik och för en reglerad arbetsmarknad där staten ska ha en roll.²⁰ Under 2000-talet förändras ytterligare partiets syn på statens roll i denne fråga.²¹

2.3.1.6 Aktör 6 Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna hävdar i sitt partiprogram från 1987 att Sverige ska ha en generös flyktingpolitik men det ska vara en reglerad invandringspolitik. Partiprogrammet från 1993 hävdar att regleringen för invandring ska vara ett samarbete mellan Sverige och EU unionen. Kristdemokraterna vill också att flyktingarna ska få hjälp på de platserna där konflikterna är. Partiet står på fackets sida i partiprogrammet från 1994 där partiet menar att ett begränsat antal flyktingar och reglerad arbetskraftsinvandring är bra för Sverige²². Trots att partiet är borgerligt är det ändå för en reglerad arbetskraftsinvandring där staten ska spela en roll för antalet arbetskraftsinvandrare.

2.3.1.7 Aktör 7 Moderaterna:

I partiets program från år 1993 menar partiet att flyktingarna ska få hjälp där de har drabbats i första hand. Moderaterna menar att regeringen ge tillfälliga uppehållstillstånd till flyktingar om det blir stora flyktingströmmar. Partiets program från 1975 hävdar att en reglering ska ske för invandringen och ta hänsyn till svenska samhällets resurser. Partiet ser även positivt på

²⁰ (ibid:68-69)

²¹ Folkpartiets partiprogram, 2007

²² Demker och Malmström, 1999

arbetskraftsinvandring²³. I partiprogrammet från 1968 menar partiet att en planmässig invandring är bra för integrationen. Moderaterna är under 2000-talet för fri rörlighet och ser på fri marknad och icke reglerad arbetsmarknad som något positivt för samhällsekonomin.²⁴

Nedan sammanfattas vänster-blockets och de borgerliga partiernas invandringspolitik. Vänsterpartiet och socialdemokraterna är ideologiskt bestämda att vara restriktiva när det gäller arbetskraftsinvandring. Miljöpartiet tror inte på gränsländer och är och har varit för fri rörlighet som i sin tur sammanfaller med liberalismens syn som mindre bygger på statens kontroll och styrning över marknadsekonomin. När det gäller Centerpartiet, så har partiet haft en restriktiv invandringspolitik före 2000-talet. Sedan dess har partiet fått en mer liberal profil i sin invandringspolitik. Även Folkpartiet har varit restriktivt i sin invandringspolitik och varit för en reglerad arbetsmarknad medan det efter 2000-talet varit för konkurrens och fri arbetsmarknad. Kristdemokraterna har också varit restriktiva i sin invandringspolitik före 2000-talet och för en reglerad invandring. Även Moderaterna har varit restriktiva i sin invandringspolitik och efter 2000-talet blivit för fri rörlighet på arbetsmarknaden.

Nu har jag gått genom tidigare forskning av de svenska partiernas förhållningssätt till invandring och övergår nu till forskningsfrågan i vilken jag undersöker hur detta ser ut i riksdagens debatt gällande lagförändringen.

Mot bakgrund av det teoretiska resonemanget kring ideologi och åldrande befolkning formuleras hypoteserna nedan:

2.4. Hypoteser:

- Alla partier använder argument för lagförslaget som rör den åldrande befolkningens utmaningar.
- Det finns skillnader mellan partiernas ställningstaganden som kan kopplas till deras politiska ideologier, särskilt med avseende om frågor som rör arbetsmarknaden.

²³ ibid

²⁴ Moderaternas partiprogram, 200:8

4. Metod

I metodavsnittet beskriver jag i detalj vad som jag gjort och hur studierna genomförs. I denna beskrivning vill jag belysa metod och tillvägagångssätt för läsaren och diskuterar reliabiliteten och validiteten i resultaten.

4.1 Material:

Materialet till undersökningen är debatten mellan riksdagsledamöterna i riksdagen år 2008. Materialet finns på riksdagens hemsida. Deltagarna i undersökningen består av både kvinnliga och manliga riksdagsledamöterna som representerar specifika svenska partier. Jag gick genom hela debatten 2008 där ledamöterna argumenterar för eller emot lagförslaget.

4.2 Design och analysmetod:

Jag använder mig av kvalitativ textanalys som innebär noggrann läsning av debatten och tar fram textens helhet, delar och dess kontext som är väsentliga för uppsatsen. Den väsentliga delen av debatten som är grunden för min undersökning har jag systematiserat genom att *klargöra tankestrukturen* hos aktörerna som har varit viktiga i samhällsdebatten²⁵. Jag har gjort tankestruktur över svenska partiers bild om invandringen.

Jag föredrar en kvalitativ textanalys studie eftersom det dels är helheten av debatten som är det centrala i studien, dels kan det eftersökta innehållet i debatten ligga dolt och kan tas fram genom en intensiv läsning av²⁶.

Jag har gjort en beskrivande studie och studerat alla ledamöter som var med i debatten och jämfört partiernas ställningstagande mot/för lagförändringen gällande invandringen. Vilka partier som är emot och vilka partier som är för lagförslaget är centralt i studien. Med andra ord de partier som har samma argument för lagförändringen blir ett verktyg för att jämföra med de som har argument mot lagförändringen. Därför konstaterar jag att de partier som är mest lika och de partier som är mest olika är intressanta för undersökningen.

Jag vill också nämna att jag har valt ett beskrivande studie i forskningsproblemet som är baserad på *hur, vilka* och *vem* som står för *vad*²⁷. Alltså hur partierna ser på invandringen, vad de säger eller vilka partier som är för/emot lagförändringen gällande invandring.

4.3 Genomförande:

I studien används teorin kring hur de svenska borgerliga partierna samt vänsterblocket förhåller sig till arbetskraftsinvandringen.

²⁵ Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. Och Wängnerud, L.2010:237-238

²⁶ Ibid:237

²⁷ Ibid: 37

Den strukturella faktorn: Den strukturella faktorn gäller åldrande befolkning i Sverige. Effekten av den åldrande befolkningen leder till sämre ekonomi i Sverige. För att motverka det behövs arbetskraftsinvandring. Under rubriken den strukturella faktorn redovisas de olika partiernas argument för eller emot lagförändringen i relation till den åldrande befolkningen.

Den ekonomiideologiska faktorn: Under rubriken *den ekonomiideologiska faktorn* beskrivs också partiernas argument för eller mot lagförändringen. Argumenten förknippas med partiernas ideologiska ekonomirecept. Det som visas fram är både liberalisering som står för konkurrens och fri marknad och vänster ideologin som står för restriktiv invandringspolitik. Jag har delat upp partiernas argument för vilka partier som står för vem, vad och vilka aktörer. I den kvalitativa textanalysen har jag hållit mig till så kallade *aktörcentrala* studier, dvs. att dela upp de medverkande i aktörer och konstatera vem som säger vad.²⁸ Partier som står för arbetsgivarnas makt över arbetskraftsinvandring och för att minska myndigheternas inflytande över arbetskraftsinvandring på arbetsmarknaden, hamnar i liberalismens anda. Däremot partier som vill ha en restriktiv invandringspolitik, reglerad arbetsmarknad och har mer tendenser för statligt inflytande över arbetsmarknaden hamnar i vänsterblocket

4.4 Validitet, reliabilitet och kumulativ:

I undersökningen anser jag att det finns en hög validitet. Det handlar alltså om partiernas bild av invandringen i lagförändringen 2008 och hur partierna förhåller sig till invandringen i den politiska debatten. Validiteten i undersökningen är beroende av en god överensstämmelse mellan min teoretiska definition som handlar om partiernas argument för och emot lagförslaget, och operationella indikatorer som in mitt fall blir de olika partiernas ledamotsutsagor²⁹. Eftersom det är ledamöternas uppgift att lagstifta och påverka statspolitiken som en representant till sitt eget parti³⁰, har deras syn på invandring och lagförändringen en hög relation till uppsatsens hypoteser.

Jag ser även att reliabiliteten är hög i undersökningen. Mitt material består av riksdagsledamöternas debatt som är nedskrivet och tryckt. Risken att det finns något systematiskt eller slumpmässigt fel av det som de säger om lagförslaget gällande invandring är väldigt lite. Därför anser jag att slutsatsen har en hög resultatvaliditet som jag har nått genom en hög begreppsvaliditet och hög reliabilitet³¹. Undersökningen är noggrant beskriven och genomförd, därmed är risken att någon annan ska komma fram till ett helt skilt resultat väldigt liten. Reliabiliteten är därför hög.

När det gäller kumulativitet så är mitt bidrag partiernas argument mot/för lagförslagen gällande invandringen. I tidigare forskning har jag använt Demkers och Malmströms analys över de Svenska partiernas bild av invandring fram till 1990-talet. lagförslag som jag har gjort en undersökning om, är från år 2008. Resultatet av undersökningen visar en ny bild av partiernas invandringspolitik. Det kan alltså vara samma politik men det kan också vara en ny bild om invandringen av svenska partier i lagförslaget år 2008.

²⁸ Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. Och Wängnerud, L. 2010:246

²⁹ Ibid:61

³⁰ riksdagen.se

³¹ Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. Och Wängnerud, L. 2010:70

4.5 Etiska övervägande:

I det etiska övervägandet är anonymitet en viktig del av studien³². Med tanke på att mitt empiriska material som består av riksdagsledamöters debatt är tryckta och offentliga, blir anonymitet inte centralt eller viktigt i undersökningen. I studien har jag varit noggrann med att hålla isär källmaterial från de egna slutsatserna. Jag har alltså tydliggjort vilka som är mina slutsatser i förhållande till källmaterialens utsagor³³. Därför har jag gjort analysunderrubrikerna var för sig i studien.

³² Widerberg, K, 201:141-142

³³ Hinnfors och Ekengren, 2013:108-109

5. Resultat

I detta kapitel kommer jag att redogöra för partiernas ståndpunkter och argument, medan jag i nästa kapitel analyserar argumenten utifrån hypotes och teoretiska förväntningar.

5.1 Partiernas argument

Debatten om arbetskraftsinvandring skedde år 2008 i Sverige av representanter för olika partierna. Bland riksdagspartierna finns det olika argument för och emot regeringsförslaget om lagförändringen. Nedan systematiserar jag undersökningen för att klargöra tankestrukturen hos de svenska partierna som olika aktörer³⁴.

5.1.1 Aktör 1 Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet har alltså inte kritik mot lagförändring för arbetskraftsinvandring pga. den åldrande befolkningen utan hur lagen ska se ut. De ser på arbetskraftsinvandring som möjligheter för både samhällsekonomin och för den enskilde. Partiet är inte heller emot invandraremmottagning för att förbättra samhällsekonomin och välfärden som drabbas i en åldrande befolkning men det som partiet vill är att ha en ordnad arbetsmarknad. Vänsterpartiet konstaterar att det nya förslaget inte uppfyller kraven för en ordnad arbetsmarknad i Sverige. Vänsterpartiet är starkt emot arbetsgivarnas makt i frågan om mottagning av antalet arbetskraftsinvandrare. Partiet menar att det är fackföreningarna och de statliga myndigheterna som ska bestämma över detta.

En ordnad arbetsmarknad bidrar till individen liksom till den svenska ekonomin. Vänsterpartiet har även andra argument för arbetskraftsinvandring som att den ökar möjligheter för att lösa brist inom arbetsbranschen, och stödjer nya kunskaper och bättre möjlighet för den enskildes försörjning. Partiet menar att när högerpolitiken vill försvaga fackföreningarna, då minskar den arbetstagarnas makt över arbetsgivarna, något som i sin tur leder till lägre lön och dåliga arbetsvillkor. Därför vill vänsterpartiet behålla kollektivavtalet och ha ordning på arbetsmarknaden. Partiet hävdar att med miljöpartiet och regeringens förslag om arbetsmarknadsprövning är det risk att den enskilde invandrade arbetarna bli beroende av arbetsgivarnas krav. Med den lagförändringen blir konsekvenserna för den invandrade mycket stor, genom att han/hon inte bara kan bli av med jobbet utan också med tillståndet. Dessutom inser vänsterpartiet att de fackliga organisationerna har bäst kunskap, inte de enskilda arbetsgivarna. Vänsterpartiet är med på diskussionen kring den åldrande befolkningen och dess konsekvenser för svensk ekonomi men motsätter sig ändå lagförslaget eftersom V argumenterar för att den leder till sämre arbetsvillkor och sämre lön. Vänsterpartiet är kritiskt menar att lagförändringen leder till mer ojämlikheter i samhället och löneskillnader.³⁵

5.1.2 Aktör 2: Socialdemokraterna

Socialdemokratin är inte emot arbetskraftsinvandring för att förebygga åldrande befolkningen. Socialdemokratin känner alltså oro över den demografiska förändringen gällande den åldrande befolkningen. Partiet menar att arbetskraftsinvandring är bra för en åldrande befolkningen och bidrar till ekonomitillväxt och välfärd. Socialdemokraterna argumenterar för att arbetskraftsinvandring blir avgörande i framtiden för att kunna garantera en god och fungerande välfärd.

³⁴ MP, 2010:238

³⁵ Liselotte Olsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Socialdemokraterna vill dock att regeringen ska ha ordning och reda på arbetsmarknaden. Partiet tvekar att det bli en ordnad arbetsmarknad med den nya lagförändringen. Socialdemokraterna menar att lagförändringen kan riskera arbetsvillkoren på arbetsmarknaden. Regeringen kan ha kontroll över läget genom en organiserad arbetsmarknad. En ordnad arbetsmarknad garanterar den arbetskraft som lockats till Sverige även under en lågkonjunktur. Socialdemokraterna är emot den lagförändringen som berör arbetsmarknadsprövningen, dvs. att myndigheterna inte kan bestämma om det finns arbetsbrist inom en yrkeskategori som behöver arbetskraftsinvandring. Myndigheterna vet och kan bäst om antalet arbetskraftsinvandring. Genom att myndigheterna bestämma över arbetskraftsinvandring får den svenska arbetsmarknaden ett bättre resultat på kort och långsikt. Även om det blir lågkonjunktur i framtiden så blir det lättare för staten att hantera. Socialdemokraterna argumenterar för att lagförändringen kan riskera arbetsvillkoren på arbetsmarknaden. Genom att fackföreningarna försvagas på arbetsmarknaden leder detta till att arbetsgivarna bestämmer över arbetstagarnas löner.³⁶

5.1.3 Aktör 3: Miljöpartiet:

Miljöpartiet känner som andra partier oro över den åldrande befolkningen och vill ha en lagförändring kring arbetskraftsinvandring. Det är problematiskt för många kommuner i landet som har svårt att hitta arbetskraft. Detta skapar problem för samhällsekonomin och kommunernas befolkning. Bristen på arbetskraft inom många kommuner gör exempelvis att vården av äldre inte fungerar som den ska. Partiet är ensamt bland de rödgröna att vara med på lagförslaget för arbetskraftsinvandring för att motverka den åldrande befolkningen. Miljöpartiet håller inte med vänsterpartiet och socialdemokraterna angående frågan om att hålla sig till kollektivavtalet och arbetsmarknadsprövningen som det enda sättet att ordna en arbetsmarknad där individen bli utnyttjad av arbetsgivarna, utan miljöpartiet menar att staten ska ha ansvaret för att de anställda inte ska bli utnyttjade. Enligt partiet orsakar arbetskraftsinvandring inte eliminering av kollektivavtalet, utan det är arbetsmarknadsprövning som hindrar arbetskraftsinvandring och slopar behovet av arbetskraft. Anledningen till att arbetsgivarensbedömning föredras framför arbetsmarknadsprövning är att den enskilde arbetsgivaren vet bäst vilken kompetens som behövs i företaget. Vidare menar partiet att samma arbetsvillkor för både den inhemska och den invandrade förebygger utnyttjandet. Dessutom finns det fackliga organisationer i Sverige som man kan vända sig till gällande löner och anställningsvillkor. Miljöpartiet är för lagförändringen och argumenterar för att Sverige ska öppna sig mot omvärlden och riva ner gränserna för omvärlden, för att människor från olika delar av världen ska kunna röra sig fritt. Sverige behöver ett inflöde av människor för att kunna klara välfärden i samhället. Även i framtiden kommer en stor arbetsbrist att uppstå med tanke på att fyrtilialisterna går i pension.

5.1.4 Aktör 4: Centerpartiet:

Centerpartiets oro är stor för den åldrande befolkningen och menar att Sverige ska öppna gränserna nu med tanke på att det bli konkurrens om arbetskraftsinvandring. Sverige ska gå ännu längre än EU politiken och dess Blue card-system. I jämförelse med EU:s blue card-system ger den nya lagen i Sverige möjlighet för de lågutbildade som vill jobba och skaffa sig en framtid här. Centerpartiet argumenterar att den demografiska förändringen utgör ett hot mot den svenska välfärden och att Sverige har stort behov av arbetskraftsinvandring. Den nya

³⁶ Göte Vahlström, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

lagen handlar om att öppna gränser mot omvärlden, något som i sin tur leder till lösning på den åldrande befolkningens utmaningar. Centerpartiet menar att de som inte föredra lagen är emot öppenheten. Centerpartiet menar att socialdemokraterna och vänsterpartiet är emot arbetskraftsinvandring på grund av sina ideologier. Partiet skyller på socialistisk politik och menar att de ser på marknaden som något statligt och vill dela på arbeten som finns tillgängligt. Centerpartiet uppmuntra däremot den liberala ideologin som ser på öppenhet och en rörlig arbetsmarknad som en grund för ekonomisk tillväxt. Vidare menar centerpartiet att den rörliga arbetsmarknaden inte ska påverka arbetsvillkor i Sverige, utan de lagar som finns på den svenska arbetsmarknaden såsom kollektiv avtal ska upprätthållas. Alla som bor i Sverige ska få tillgång till det skyddssystem som finns i Sverige. Centerpartiet vill att arbetsgivarna bedömer den anställde och inte arbetsförmedlingen och landsorganisationen(LO), eftersom det är arbetsgivarna som bäst vet behovet för anställningen. Landsorganisationen (LO) har byggt murar kring Sverige mot invandringen genom protektionismen. Centerpartiet ser inte alls invandring som belastning utan det tror att alla kan bidra till utvecklingen, just när Sverige har en åldrande befolkningen och kommer att skrika efter invandring.³⁷

5.1.5 Aktör 5: Folkpartiet:

Även folkpartiet argumenterar tydligt för behovet av en lagförändring för att öka arbetskraftsinvandring just när landet utmanas av den åldrande befolkningens problem. Partiet konstaterar att arbetskraften ska hämtas utanför EU eftersom hela EU inklusive Sverige behöver 30-40 miljoner invandrare för att klara den ekonomiska utvecklingen. Sverige ska ha en öppnare politik gällande invandarmottagning än övriga Europa som har blue card, vilket innebär att det bara är högutbildade som kan komma i fråga. Sverige behöver även andra typer av invandring än bara högutbildad arbetskraftsinvandring. Sverige har arbetsbrist idag även inom vissa branscher såsom programmerare, veterinärer, hantverkare, ingenjörer och andra kompetenser. Mycket resurser krävs att utbilda människor till olika jobb. Om Sverige tillsätter de arbetstillfällena snabbt, då ger det ökad produktion och ekonomisk expansion för många företag, om arbetstillfällena kan tillsättas snabbare. Arbetskraftsinvandring gör att man får bort flaskhalsar i produktionen. Sverige tjänar på den öppna liberala migrationspolitiken. Partiet är för öppnare gränser mot omvärlden och vill att människor som vill och kan arbeta och försörja sig i Sverige ska få göra det. Det tjänar både Sverige och EU på. Ett ytterligare argument för lagförslaget är att antalet äldre blir fler och fler. Om tio år kommer hälften av dem som jobbar inom vården att gå i pension. Partiet kallar Sverige för ett invandrarland i ett historiskt perspektiv. Sverige har haft en positiv effekt av invandring, bland annat arbetskraftsinvandringen på 60 talet som bidrog till den ekonomiska utvecklingen. Gällande arbetskraften och frågan om vem som ska bestämma så är det klart att arbetsgivarna vet bäst, inte arbetsförmedlingen, men arbetsgivarna ska prioritera Sverige, EU och EES framför länder utanför EU, menar partiet. De som får arbetstillstånd ska ha samma arbetsvillkor som bestäms i kollektivavtalet och det är migrationsverket som ska bedöma arbetet gällande lön och arbetsvillkor. Folkpartiet ser på socialdemokraternas och vänsterpartiets politik som hindrande för invandring och motverkande lösningar för den åldrande befolkningen.³⁸

5.1.6 Aktör 6: Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna ser utmaningar för hela Västeuropas välstånd och menar att för att kunna bevara skatteunderlag och samhällsservice behöver Sverige arbetskraftsinvandring. En åldrande befolkning kräver invandring. Västeuropeiska länder visar samma demografiska

³⁷ F. Federley, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

³⁸ U. Nilsson, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

förändringar som Sverige. Enligt Kristdemokraterna finns det en arbetsbrist redan idag inom hantverkssektorn i Sverige. Därför är det viktigt att Sverige inte håller sig enbart till den högutbildade arbetskraften som genom EU:s blue card-system, utan Sverige ska ha öppna gränser för olika slag av yrkeskategorier. Konkurrens om arbetskraften är ett argument som kristdemokraterna för fram i debatten. De menar att konkurrensen om arbetskraften inte kommer att minska, utan tvärtom kommer att öka i framtiden. Sverige behöver fler personer i arbete för att behålla välfärden. Partiet argumenterar för en öppnare gräns mot omvärlden och menar att Sverige måste sluta anse sig vara oberoende, utan i behov av utbyte med omvärlden. Partiet vill att arbetsgivarna bestämmer över antalet arbetskraftsinvandrare eftersom arbetsgivarna kan bäst och vet vem som passar dennes företag. Många småföretag kan inte få rätt utbildad arbetskraft när det är lågkonjunktur på arbetsmarknaden. Uppfattningen att arbetskraftsinvandring skulle slå ut den inhemska arbetskraften stämmer inte enligt kristdemokraterna utan de tror att det ger motsatt effekt och skapar möjligheter för nya jobb. En annan aspekt som KD vill ta upp är det svenska klimatet, dvs. att den utländska arbetskraften dras mer till de länder som har varmare klimat. En undersökning som gjordes i Europa visade att Sverige kommer bland de sista länderna på listan pga. det kyliga klimatet.³⁹

5.1.7 Aktör 7: Moderaterna:

Moderaterna menar att denna lagförändring motverkar effekterna av den åldrande befolkningen. I riksdagsdebatten ger moderaterna exempel på kommuner i Sverige såsom Laxå, Pajala, Hultsfred och Flen som kommer att ha stora brister inom olika yrkeskategorier de närmaste tio åren. Där blir hälften av befolkningen äldre och barn. De närmaste åren kommer arbetsför ålder att minska med 6 % i 270 av 290 landets kommuner. Det handlar om 250 000 människor. På 1960 talet hade Sverige 67 år som pensionsålder och medellivslängden var 73 år, då gick det 6 förvärvsarbetare på en pensionär. Idag är livslängden 80 år, pensionsåldern 65 och det är bara tre förvärvsarbetare som finansierar en pensionär. Det är ett hot mot den framtida tillväxten och välfärden. Ökad arbetskraftsinvandring är nödvändiga åtgärder för att säkra att svenska företag, sjukvården och äldre- och barnomsorgen. År 2020 kommer varje förvärvsarbetande att försörja 2,29 andra personer. När det gäller brist på arbetskraft har vi redan idag brist inom vissa yrken som läkare, ingenjörer och undersköterskor, men i framtiden kommer Sverige att ha en allvarlig brist på arbetskraft överlag. Vidare hävdar Moderaterna att den inhemska arbetskraften inte kommer att trängas ut. Moderaterna inser att det är rimligt att företagen kommer att anställa inhemsk arbetskraft i första hand hellre än att åka utomlands och hämta arbetskraft där. Moderaterna hävdar att problemet med åldrande befolkning inte gäller bara Sverige utan hela Europa. Därför anser moderaterna att de europeiska länderna kommer att konkurrera om arbetskraft. Sverige har haft väldigt lite arbetskraftsinvandring de senaste 30 åren. Detta är p.g.a. arbetsmarknadsprövningen och veto från de fackliga organisationerna. Moderaterna menar att arbetaren inte blir beroende av sin arbetsgivares villkor, där han/hon blir utnyttjad. Arbetaren kan stanna i Sverige tre månader för att hitta ett annat, ifall om hon/han blir av med sitt jobb.⁴⁰

Tobias Billström menar att migrationspolitik handlar idag om att människor väljer att förflytta sig fritt för att arbeta i andra länder.⁴¹ Det handlar om öppenhet mot vår omvärld och underlätta människors rörlighet över gränserna. Ju mer folk som förflyttar sig fritt mellan länder, desto större är behovet av arbetsgivaren. Arbetsgivare ska bestämma över behovet av arbetskraftsinvandrare, för att det är bara arbetsgivaren som känner behovet av arbetskraft fullt ut.

³⁹ L. Gustafsson, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁴⁰ M. Cederbratt, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁴¹ Riksdagens protokoll, 2008. T. Bilström

5.2. Olika argument:

I tabellen har jag sammanfattat olika argument som partierna föra fram i debatten.

5.2.1. Den strukturella faktorn

Här beskrivs argument som partierna fört fram för lagförslaget. Som vi kan se nedan argumenterar alla partier för arbetskraftsinvandring, även de som är emot lagförslaget.

Åldrande befolkningen	V	S	MP	C	FP	KD	M
	Den utmana Sverige	arbetskraftsinvandring förebygga åldrande befolkningen	oro över den åldrande befolkningen	oro över åldrande befolkningen	Den utmana Sverige	Åldrande befolkning kräver invandring.	Lagförändring motverkar effekterna av den åldrande befolkningen.
		oro över den demografiska förändringen gällande den åldrande befolkningen	I dag lider av befolkningsminskning och svårigheter att hitta arbetskraft	Vi kommer att behöva mer arbetskraft om ett antal år.	äldre blir fler		Negativ konsekvens på arbetsmarknaden och samhällsekonomi.
Arbetskraft och Ekonomi	Förbättra samhällsekonomi och välfärden.	Arbetskraft är avgörande för att garantera en god och fungerande välfärd.	behov av arbetskraft i Sverige för att klara välfärden i framtiden	Vi kommer att skrika efter arbetskraft om ett antal år.	arbetsbrist	brist på arbetskraft	Brist på arbetskraft.
	möjligheter för både samhällsekonomi och för den enskilde	Arbetskraftsinvandring är bra för en åldrande befolkningen och bidrar till ekonomitillväxt och välfärd		Arbetsbrist inom vissa delar i landet	ekonomiska utvecklingen	för att kunna bevara skatteundervärd	
	arbetskraft lösa brist inom arbetsbranschen, och stödjer nya kunskaper.			Öppna gränsen med tanke på att det bli en konkurrens om arbetskraftsinvandring.	Man får helt enkelt bort flaskhalsar i produktionen.	Konkurrens om arbetskraften	

5.2.2. Den ekonomiideologiska faktorn

Under vänsterblockets schema rangordnas argument mot lagförändringen. Både socialdemokraterna och vänsterpartiet förklarar varför de är emot lagförändringen. De borgerliga partierna och miljöpartiet argumenterar däremot för lagförändringen.

Vänsterblocket	V	S
arbetstagare	Svag fackförening minskar de arbetstagarnas makt över arbetsgivarna, något som i sin tur leder till lägre lön och dåliga arbetsvillkor.	Sämre arbetsvillkor med den lagförändringen
	Det är risk att den enskilde invandrade arbetarna bli beroende av arbetsgivarnas krav.	
	lagförändringen leder till mer ojämlikheter i samhället och på löneskillnader	
Ordnad arbetsmarknad	Det nya förslaget uppfyller inte kraven för en ordnad arbetsmarknad i Sverige	Partiet menar att med den nya lagförändringen blir inte en ordnad arbetsmarknad
	En ordnad arbetsmarknad bidrar till individen liksom till den svenska ekonomin.	Lagförändringen kan riskera arbetsvillkoren på arbetsmarknaden.
Myndigheternas roll	De fackliga organisationerna har bäst kunskap, inte de enskilda arbetsgivarna.	Om myndigheterna inte bestämmer om arbetskraftsinvandring, leder den till oordnad arbetsmarknad.

Medborgliga partier och MP					
	MP	C	FP	KD	M
Arbetsgivare och företag	Arbetsgivarna kan bäst	Arbetsgivarna vet bäst om behovet för anställningen.	Det är naturligtvis den enskilde arbetsgivaren som har bäst kunskap om vilken kompetens som krävs i den egna verksamheten.	Arbetsgivarna vet bäst om behovet för anställningen.	Arbetsgivaren ska bestämma behovet av arbetskraftsinvandring.
					Den ende som känner behovet fullt ut är arbetsgivaren.
					Ju högre murarna är, desto större är behovet av arbetsgivaren.
liberalisering	Öppna gränser mot omvärlden	Den nya lagen handlar om att öppna gränser mot omvärlden.	Expansionen kan skapa nya företag och arbetstillfällen.	konkurrens om arbetskraft är bra för ekonomiska expansionen	Människor väljer flytta sig fritt för att arbeta i andra länder.
		Öppenhet och en rörlig arbetsmarknad som en grund för ekonomisk tillväxt.	Främja öppnare gränser där människor kan arbeta och försörja sig i Sverige	Sverige ska öppnas mot omvärlden	Ökad öppenhet mot vår omvärld och underlätta människors rörlighet över gränserna.
		Sverige ska öppna gränserna.	Ju snabbare sådana arbetstillfällen kan tillsättas, desto snabbare kan det också bli expansion för många nya företag, för många företag över huvudet och för nya arbetstillfällen.	Vi måste bryta synen på Sverige som en isolerad paradiso som är sig själv nog och klarar sig utan utbyte med omvärlden.	
			Öppna den liberala migrationspolitiken		

6. Analys:

I detta avsnitt kommer jag att analysera partiernas argument för och emot lagförändringen och förklara partiernas argument och deras inställning till invandringen.

6.1. Den strukturella faktorn

Den strukturella faktorn gäller den åldrande befolkningen och hur den i sin tur påverkar samhällsekonomin negativt. I en åldrande befolkning är antalet personer som arbetar färre, i relation till personer som inte är förvärvsarbetande. Nedan förklaras hur och vilka argument de politiska partierna har och vilka förklaringar de har till fenomenet och hur de förhåller sig till frågan.

6.1.1. Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet har en positiv syn på arbetskraftsinvandring: Den motverkar den åldrande befolkningen. En åldrande befolkning förklaras utifrån det faktum att färre personer verkar i arbetsför ålder. En arbetskraftsinvandring ersätter det underskott som uppkommit på arbetsmarknaden. Partiet argumenterar för att arbetskraftsinvandring är bra för samhällsekonomin. Arbetskraftsinvandring ökar dels statsintäkterna via skattebetalarna, dels motverkar den, den demografiska förändringen. Den arbetskraftsinvandring som skedde under 1960 talet gjorde den svenska ekonomin expansiv och ökade skatteintäkterna för staten, vilket i sin tur ledde till ett samhällsekonomiskt överskott som grundade Sveriges välfärd och sociala trygghet.⁴² Arbetskraftsinvandring fyller tomma arbetsplatser, vilket leder till en bättre ekonomi i landet. Partiet erkänner alltså problemet kring den åldrande befolkningen och dess negativa konsekvenser för svensk ekonomi.

arbetskraftsinvandring ökar förutsättningarna att hantera arbetskraftsbrist inom olika branscher
Liselotte Olsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet argumenterar för arbetskraftsinvandring och menar att den ger bättre möjligheter för den enskilde att skaffa sig jobb och lön som i sin tur förbättrar samhällsekonomin. Trots att partiet inte är emot arbetskraftsinvandringen så till vida att den leder till bättre samhällsekonomi ställer sig ändå partiet emot lagförslaget. Det verkar som om andra aspekter såsom en ordnad arbetsmarknad och facketts roll väger tyngre i frågan om arbetskraftsinvandring för vänsterpartiet, vilket jag återkommer till i nästa avsnitt.

6.1.2. Socialdemokraterna

Socialdemokraterna menar att åldrande befolkning har negativ effekt på välfärd och samhällsekonomi. Socialdemokraterna är med på att den demografiska förändringen i Sverige kräver arbetskraftsinvandring. Åldrande befolkning kan förebyggas genom att ta emot mer arbetskraftsinvandrare. Ju fler av dessa vi tar emot, desto fler personer i förvärvsarbetet, vilket leder till ökning av statsintäkter och landet behåller välfärden. Mindre arbetskraft och en åldrande befolkningsstruktur i Sverige har negativ effekt på tillväxt, sparande och investeringar.⁴³ Socialdemokratin känner alltså oro över den demografiska förändringen vad gäller den åldrande befolkningen och välfärden.

Tillgången till arbetskraft kommer att vara avgörande i framtiden för att vi ska garantera en god och fungerande välfärd
Göte Vahlström, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁴² Rauhut, 2002:30

⁴³ LU 1999/2000, s.48

Men socialdemokraternas förståelse för den åldrande befolkningens utmaning mot den svenska välfärden räcker inte för att S ska vara för lagförslaget. Partiet ser inte konsekvensen av lagförändringen som något bra, utan konsekvensen av en oreglerad arbetskraftsinvandring ses tvärtom som ett hot för arbetarna.

6.1.3. Miljöpartiet:

Miljöpartiet är för lagförändringen och betonar den strukturella faktorn och åldrande befolkning som en utmaning för Sveriges välfärd och samhällsekonomin. I den åldrande befolkningen är det fler människor som ska försörjas av staten än de som arbetar och betala skatt. Miljöpartiet ser alltså välfärden hotad och negativa konsekvenser för ekonomin. Åldrande befolkning påverkar samhällsekonomin genom att kostnader för vård och omsorg ökar och det samlade skatteunderlaget kommer att minska med tanke på att en större andel av befolkningen inte är förvärvsarbetande. Ju fler personer som behöver bli omhändertagna och försörjas av staten, desto svårare blir det för staten att finansiera välfärden.⁴⁴

EU-länderna lider dessutom av en åldrande befolkning och konkurrerar också om arbetskraften. Vi behöver alltså en inflyttning av arbetskraft till Sverige för att klara välfärden i samhället.

B. Ceballos , Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Miljöpartiet argumenterar för arbetskraftsinvandring och menar att staten ska ta in mer arbetskraftsinvandring för att kunna klara välfärden. Välfärden håller, när staten har bättre intäkter genom bland annat skattebetalarna. Miljöpartiet argumenterar att det finns brist på arbetskraft och svårt att hitta arbetskraft i vissa delar i landet.

Särskilt problematiskt är det i kommuner och landsdelar som redan i dag lider av befolkningsminskning och svårigheter att hitta arbetskraft.

B. Ceballos , Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

6.1.4. Centerpartiet:

Centerpartiet argumenterar för lagförslaget och menar att den strukturella faktorn, det vill säga en åldrande befolkning har negativ effekt på svensk ekonomi, medan arbetskraftsinvandring har positiv effekt på den svenska ekonomin och leder till bättre samhällsekonomi.⁴⁵ I den demografiska förändringen minskar antalet personer som kan arbeta medan antalet äldre människor ökar i Sverige. Detta leder till att de som inte jobbar i relation till de som jobbar på arbetsmarknaden ökar. Mindre antal människor i arbetsför ålder försämrar produktionen i ekonomin.

Vi vet att det är en åldrande befolkning i Sverige, och vi kommer att skrika efter arbetskraft om ett antal år.

Fredrick Federley, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet menar att den svenska ekonomin stimuleras genom arbetskraftsinvandringen. Den leder till ökat antal personer i arbetsför ålder och motverkar den åldrande befolkningen. Partiet använder den strukturella faktorn som argument till partiets inställning till

⁴⁴ SOU. 2005:36

⁴⁵ Rauhut, 2002:30

arbetskraftsinvandringen. Centerpartiet argumenterar för att arbetskraftsinvandring bidrar till svensk välfärd och ekonomi. Fler arbetstillfällen gör att ekonomin stimuleras, något som i sin tur leder till bättre samhällsekonomi. Därför kräver partiet enklare regler så att fler invandrare kan komma till Sverige⁴⁶

6.1.5 Folkpartiet:

Folkpartiet känner oro över den åldrande befolkningen och behovet av en lagförändring för att öka arbetskraftsinvandringen.⁴⁷

En del kanske tycker att det verkar väldigt konstigt att hålla på och prata om brist på arbetskraft. Då glömmer man att på lång sikt har vi, som flera har sagt, ett skriande behov av arbetskraft i Sverige för att klara välfärden i framtiden, men inte bara i Sverige. I EU talar man allmänt om behov av 30–40 miljoner invandrare under de närmaste 20 åren för att klara ekonomisk utveckling och välfärd.
U. Nilsson, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Lind menar att åldrande befolkning är en ständig utmaning för det Svenska samhället, därför behövs det en politik som kan anpassa sig efter hur den åldrande befolkningen ser ut. Eftersom demografiska förändringar sker ständigt, måste politikerna vidta åtgärder mot problemet och fatta rationella beslut som passar befolkningsstrukturen.⁴⁸ Folkpartiet argumenterar för lagförslaget och menar att antalet äldre blir fler och fler, medan de unga blir färre och färre. Därför är det viktigt att Sverige tar emot allt fler invandrare. Ett överskott av äldre i relation till de som arbetar gör att välfärden inte håller. Partiet hävdar att det kommer att bli ännu svårare i framtiden med behovet av arbetskraftsinvandring. Om tio år kommer hälften av dem som nu jobbar inom vården att gå i pension.

6.1.6. Kristdemokraterna:

På samma sätt lyfter kristdemokraterna fram de strukturella faktorerna, såsom den åldrande befolkningen och dess effekt på den svenska ekonomin i sitt argument för arbetskraftsinvandring. Kristdemokraterna har oro för den demografiska förändringen i Sverige då det blir mindre andel av befolkningen som arbetar och fler som ska försörjas. Detta i sin tur leder till negativa ekonomiska konsekvenser för landet. De ekonomiska konsekvenserna utgörs bland annat av underskott i statens intäkter. För att kunna bevara skatteunderlaget ska Sverige ta emot arbetskraftsinvandring, argumenterar kristdemokraterna. Kristdemokraterna är positiva till lagförändringen. Partiet argumenterar med den åldrande befolkningens problematik för att Sverige ska ta emot invandrare och därmed motverka dess negativa konsekvenser för svensk samhällsekonomi.

Den demografiska utvecklingen i vårt land skiljer sig inte nämnvärt från övriga Europa. Vi kan redan i dag notera brist på utbildad arbetskraft inom flera yrkesområden.
L. Gustafsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Ökning av arbetskraftsinvandring ledet till högre statens intäkter, vilket gör att staten klarar de statliga utgifterna och välfärden. Problemet med den demografiska förändringen gäller inte bara Sverige utan den utmanar hela EU, argumenterar Kristdemokraterna. Partiet vill att Sverige redan tar emot arbetskraftsinvandring eftersom behovet av denna i så pass många länder gör att en konkurrens om arbetskraftsinvandring uppstår.

⁴⁶ Centerpartiet, vår politik. <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/migration-och-integration>. Hämtad 9/9-2014

⁴⁷ U. Nilsson Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁴⁸ Lindh. T. 2008: 92

6.1.7. Moderaterna:

Moderaterna är för lagförändringen och tydliga i frågan om att Sverige behöver arbetskraftsinvandring. De strukturella faktorerna gällande den åldrande befolkningen och ekonomin har också präglat moderaternas invandringspolitik. Moderaterna är för lagförändring och hävdar att den motverkar effekterna av en åldrande befolkning. Den åldrande befolkningens utmaningar har medfört att staten inte kan klara sina utgifter eftersom landet inte har tillräcklig med människor som kan bidra till arbete och försörja personer utanför arbetsför ålder.

Att allt färre personer i framtiden ska försörja allt fler kan få negativa konsekvenser både på arbetsmarknaden och i samhällsekonomin i stort. Det utgör ett verkligt hot mot den framtida tillväxten och välfärden. Ökad arbetskraftsinvandring är därför en av flera nödvändiga åtgärder för att säkra att det finns tillräckligt många händer i svenska företag men också i sjukvården och i äldre- och barnomsorgen.
Mikael Cederbratt, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Moderaterna argumenterar för att den demografiska förändringen i Sverige leder till arbetskraftsbrister. Sverige kommer att stå inför generell arbetsbrist med de generationer som kommer efter 40-talisterna och som är en stor kohort. De yngre generationerna kommer inte att kunna försörja de pensionerade 40-talisterna. Därför kommer problemet att drabba den Svenska ekonomin och arbetsmarknaden⁴⁹. När det är brist på arbetskraft, går det sämre för samhällsekonomin och statens intäkter minskar. Konsekvensen av den demografiska förändringen leder också till att antalet äldre och barn ökar kraftigt i samhället och försörjningsbördan blir svår att bära.

⁴⁹ Rauhut, 2002:16

6.2 Den ideologiekonomiska dimensionen

I detta avsnitt kommer jag att analysera ideologin som en faktor för partiernas förhållningssätt till lagförslaget om arbetskraftsinvandring. De borgerliga partierna har tendenser att främja liberaliseringen i Sverige. Det som förklaras nedan är hur partierna argumenterar för eller emot arbetskraftsinvandring utifrån sina ideologiska preferenser. Jag går igenom partiernas syn på effekten av arbetskraftsinvandring på fackföreningar, inhemska arbetskraften och statens roll på arbetsmarknaden. De borgerliga förväntas att vara för lagförslaget, vilket främjar bland annat arbetskonnkurrens och fackets roll försvagas på arbetsmarknaden, medan vänsterblocket står på fackets och arbetarnas sida och förväntas att vara mot lagförslaget.

6.2.1 Vänsterpartiet

Den ideologiska faktorn påverkar vänsterpartiets ställningstagande till lagförändringen om arbetskraftsinvandring, eftersom den traditionella vänstern har en restriktiv syn på arbetskraftsinvandring och argumenterar för en reglerad arbetsmarknad där facket har en roll på arbetsmarknaden.⁵⁰ Partiet menar att det är statens och myndigheternas ansvar att bestämma över hur ekonomin formas i makronivå mer än den enskilde arbetsgivaren. Konsekvensen av lagförändringen leder till att arbetsgivarnas makt står över myndigheternas legitimitet.

Arbetsgivaren blir inte enbart en överordnad på arbetsplatsen utan får också ett inbyggt migrationspolitiskt mandat
Liselotte Olsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Att sträva efter ett jämlikt samhälle och mindre löneskillnader går ihop med den traditionella människosynen hos vänsterpartiet⁵¹. Vänsterpartiet argumenterar för att konsekvensen av lagförändringen leder till att fackföreningarna försvagas och arbetsgivarnas makt ökar över arbetstagarna. Arbetsgivarna bestämmer över arbetskraftsinvandringen och vet att arbetskraftsinvandraren bli beroende av dem. Detta leder till lägre lön och dåliga arbetsvillkor för den enskilde. Vänstern följer sin ideologi som strävar efter att gynna arbetaren och samhällets missgynnade grupper⁵². Därför vill vänsterpartiet behålla regleringen på arbetsmarknaden.

Dessutom argumenterar vänsterpartiet för att de fackliga organisationerna har bäst kunskap i kontexten, inte de enskilda arbetsgivarna. Partiet argumenterar för att en ordnad arbetsmarknad bidrar till den svenska ekonomin. En ordnad arbetskraftsinvandring gör att myndigheterna kan hantera arbetskraftsbrist inom olika branscher och förbättrar den enskildes möjlighet till försörjning. Partiet kritiserar lagförändringen och är emot lagförslaget eftersom det är mindre fokus på ordnad arbetsmarknad och bidrar till sämre arbetsvillkor.

Arbetskraftsinvandring förutsätter enligt Vänsterpartiets uppfattning bibehållen ordning och reda på arbetsmarknaden och respekt för gällande villkor och kollektivavtal.
Liselotte Olsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁵⁰ Berg och Spehar, 2013:143

⁵¹ Larsson. 2006:84

⁵² Breunig och Luedtke, 2008:128

6.2.2. Socialdemokraterna

Socialdemokraterna hamnar under kategorin traditionell vänster genom att vara restriktiv i sin invandringspolitik. Socialdemokraterna vill att regeringen ska ha ordning och reda på arbetsmarknaden, då kan myndigheterna stoppa invandringen om det hotar arbetsmarknaden. Uppstår arbetslöshet i en lågkonjunktur och det inte blir samma efterfrågan på tjänster och arbete, är det staten som ska hantera det och inte den enskilde arbetsgivaren.

Partiet är tveksamt till en ordnad arbetsmarknad med den nya lagförändringen.

Ordning och reda på arbetsmarknaden måste råda, för alla på arbetsmarknaden, oavsett konjunkturläge.

Göte Vahlström, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet är mot lagförslaget och med argumentet att arbetsgivarnas makt över arbetsmarknaden leder till lönesänkningar för arbetarna. Det är fackföreningarna som kan skydda arbetstagarna från arbetsgivarnas kamp mot arbetstagarna.

..... de fackliga organisationer som dagligen tar strid för sina medlemmar och även sina icke-medlemmar ute på arbetsplatserna för att de ska få rimliga arbetsvillkor.

Göte Vahlström, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet argumenterar för att det inte blir sämre för arbetarna om myndigheterna kan ha kontroll över läget genom en organiserad arbetsmarknad. Vänsterblocket tenderar att ha statskontroll över finanssystemet⁵³ Staten kan garantera den arbetskraft som lockats till Sverige även under en lågkonjunktur, om det är reglerad arbetsmarknad där myndigheterna bestämmer över antalet arbetskraftsinvandrare. Om de fackliga organisationerna försvagas och arbetsgivarna bestämmer, riskerar arbetarna att få sämre arbetsvillkor. Den traditionella vänsterideologin leder till att Socialdemokraterna är emot en lagförändring som skulle medför att arbetsgivarna har makten och en liberalisering av arbetsmarknaden blir följd.

6.2.3. Miljöpartiet:

Miljöpartiet är för lagförändringen och liberalisering av Sveriges marknadsekonomi.⁵⁴ Partiet är emot de statliga myndigheternas roll i sammanhanget och argumenterar för att arbetskraftsinvandring inte orsakar eliminering av kollektivavtalet, utan tvärtom är en arbetsmarknadsprövning som hindrar arbetskraftsinvandring, vilket leder till en sämre marknadsekonomi. För att ekonomin ska fungera bra, ska en arbetskraftsinvandring ske som kan fylla de tomma arbetsplatserna. Miljöpartiet stöder liberaliseringen i Sverige genom att vara för det lagförslag där den enskilde arbetsgivaren ska bestämma behovet av invandringen och inte de statliga myndigheterna såsom till exempel arbetsförmedlingen.⁵⁵ Miljöpartiet står nära liberalismen i det avseende att partiet är för ett icke-statligt bestämmande för att en positiv ekonomisk utveckling ska uppstå.⁵⁶

Vi vill att Sverige ska vara ett land som är öppet för arbetskraftsinvandring. Möjligheten att kunna söka sig till ett annat land för att arbeta är en grundläggande frihet och en vinst för både avsändar- och mottagarlandet.

Miljöpartiets partiprogram 2013:36

⁵³ Held. D, 2002:182

⁵⁴ Berg och Spehar. 2013:143

⁵⁵ Held. D, 2002:346

⁵⁶ Larsson. R, 2006:154

Miljöpartiet ställer sig inte inom ramen för högervänster-blocket men partiet är ideologiskt för en öppen gräns och fri rörlighet. Miljöpartiets politik handlar om att landet har en öppnare värld där även människor från den fattiga delen av världen ska kunna röra sig fritt.⁵⁷

För Miljöpartiets del handlar det bland annat om att vi vill ha en öppnare värld. Vi menar att det inte ska vara förbehållet människor från den rika delen av världen att kunna röra sig fritt.

Bodil C, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Miljöpartiet är även för företagen och menar att arbetskraftsinvandring ska ske för att den gynnar svenska företag. Arbetskraftsbrist gör att företag hindras i utvecklingen och leder till brist på produktionsfaktorer.

Särskilt problematiskt är det i kommuner och landsdelar som redan i dag lider av befolkningsminskning och svårigheter att hitta arbetskraft när ungdomarna lämnar landsbygden och de äldre blir ensamma kvar.

Bodil C, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

6.2.4. Centerpartiet:

Centerpartiet är för lagförändringen och stödjer den nya lagen som öppnar gränser mot omvärlden. Partiets tydliga syfte med lagförändringen är att bidra till svensk ekonomi och minska den statliga kontrollen. Partiet handlar i liberaliseringens anda och vill öka konkurrensen och ta in mer arbetskraftsinvandring. Med konkurrens på arbetsmarknaden kommer ekonomin att förbättras. Liberalismens ekonomiska recept bygger på den enskildes ansvar för sin ekonomi och är emot politisk styrning på marknaden.⁵⁸ Centern känner ingen oro för en oreglerad arbetsmarknad, snarare argumenterar partiet för att det leder till positiva konsekvenser och fler valmöjligheter för arbetsgivarna på arbetsmarknaden.⁵⁹ Centerpartiet stödjer liberaliseringen i Sverige och vill ha öppenhet i arbetsmarknad som grund för ekonomisk tillväxt.

För mig handlar det om vilket Sverige vi vill se, ett Sverige med murar där det är svårt att komma hit eller ett Sverige som är öppet och välkomnande. För mig och Centerpartiet är det tydligt att vi vill se ett land som är öppet och välkomnande.

Fredrick Federley, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet står inte på fackets och myndigheternas sida och de vill inte ha makt över arbetskraftsinvandring. Partiet argumenterar att myndigheternas reglerande av arbetskraftsinvandring inte räcker för att företagen gynnas. Eftersom det är olika företag som behöver arbetskraft så är det arbetsgivarna som vet vilka kvalitéer och hur stor arbetskraft som behövs.

6.2.5 Folkpartiet:

Partiets förhållningssätt till invandringen går parallellt med liberalismens synsätt på marknads överlägsenhet, där också individens frihet och rörlighet betonas.⁶⁰

Det är självklart, fru talman, att i Sverige behövs varje människa som är beredd att bidra till den svenska välfärden med sin arbetskraft och sitt kunnande. Därför är vi många som välkomnar den öppna liberala migrationspolitik som alliansregeringen nu föreslår.

⁵⁷ Bodil C, riksdagens protokoll, 12/12-2008

⁵⁸ Larsson. 2006:38

⁵⁹ Centerpartiets ideogram, 2013

⁶⁰ Larsson. 2006:142-143

Ulf Nilsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Folkpartiet hävdar att en öppnare arbetsmarknad och fri rörlighet på arbetsmarknaden leder till ekonomisk expansion. Partiets argument bygger på liberalismens synsätt, det vill säga marknaden ska inte begränsas av staten utan den ekonomiska utvecklingen rullar på med valmöjligheter till arbete och arbetskraft. Partiet kännetecknas även av liberalismen när de vill minska fackets och myndigheternas roll gällande arbetskraftsinvandring. Om myndigheternas makt minskas leder det till bättre valmöjligheter för både arbetstagarna och arbetsgivarna.⁶¹ Arbetsgivarna vet bäst vilken och hur stor arbetskraft Sverige behöver.

Det är naturligtvis den enskilde arbetsgivaren som har bäst kunskap om vilken kompetens som krävs i den egna verksamheten och vilka rekryteringsbehov som finns.

Ulf Nilsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet argumenterar för arbetskraftsinvandringen och leder till ekonomiska expansionen. För att produktionen ökar måste arbetskraft som en del av produktionsfaktor vara tillgängligt.⁶²

Ju snabbare sådana arbetstillfällen kan tillsättas, desto snabbare kan det också bli expansion för många nya företag, för många företag över huvud taget och för nya arbetstillfällen. Man får helt enkelt bort flaskhalsar i produktionen.

Ulf Nilsson, riksdagens protokoll, 12/12-2008.

6.2.6. Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna är för lagförslaget och står för det liberalistiska tänkandet gällande fri rörlighet och frihandel på arbetsmarknaden.⁶³ Partiet menar att arbetskraftsinvandring inte kommer att slå ut den inhemska arbetskraften utan ger motsatt effekt och skapar möjligheter till nya jobb. Partiet känner ingen oro för liberaliseringen av arbetskraftskonkurrens i Sverige, tvärtom stödjer partiet liberaliseringen. Partiet argumenterar för arbetskraftsinvandring som något bra för ekonomisk tillväxt och välfärd och att det är många länder som behöver arbetskraftsinvandring, därför måste Sverige ta första steget.

Den som tror att konkurrensen om arbetskraft kommer att minska i framtiden har en stor hemläxa att göra. Sverige behöver fler personer i arbete, inte färre, för bibehållen välfärd och ökad internationalisering.

Gustafsson,L. riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Kristdemokraterna är också positiva till arbetsgivarnas bestämmande över behovet av arbetskraftsinvandring. Arbetsgivarna väljer bland de som mest passar för yrket. Det liberala ekonomiska receptet innefatta mer öppenhet och fri rörlighet med omvärlden för att stödja den ekonomiska utvecklingen. Kristdemokraterna argumenterar för att den svenska välfärden inte klarar sig utan att öppna sig för andra länder.

Vi måste bryta synen på Sverige som en isolerad paradiso som är sig själv nog och klarar sig utan utbyte med omvärlden.

Gustafsson,L. riksdagens protokoll, 12/12-2008.

⁶¹ Tngsten. H, m.fl.,1968:32-33

⁶² Eklund, K. 2005:497

⁶³ Kristdemokraterna principprogram, 2001

6.2.7. Moderaterna:

Moderaterna som liberalparti står för liberaliseringen av Sverige och är för fri arbetsmarknad. Den ekonomiska utvecklingen sker genom konkurrens på arbetsmarknaden.

Något av det mest svenska vi har är vår tradition av öppenhet mot omvärlden. Denna öppenhet blir än viktigare i en globaliserad och snabbvärdig värld. Svenska företag är beroende av att enkelt kunna hitta den främsta kompetensen för att fortsätta vara konkurrenskraftiga och generera arbetstillfällen och skatteintäkter. De förändringar som genomförts för att underlätta för arbetskraftsinvandring är därför betydelsefulla. Utan öppenhet blir Sverige ett fattigare land.

Moderaternas handlingsprogram, 2013:11

Lagförändringen gynnar moderater också ideologiskt med tanke på att Sverige blir mer öppet för arbetskraftsinvandring efter lagförändringen⁶⁴. M är inte heller rädda för att konsekvensen av lagförändringen blir en mindre ordnad arbetsmarknad, utan arbetsgivarna kan ordna arbetsmarknaden om de har makt över arbetskraftsinvandringen. Det är arbetsgivarna som vet och känner bäst behovet av arbetskraften på arbetsmarknaden.

Ju högre murarna är, desto större är behovet av arbetsgivaren. Arbetsgivaren får helt enkelt ett större övertag.

Mikael Cederbratt, Riksdagens protokoll, 12/12-2008.

Partiet argumenterar för att arbetsgivarna styr den ekonomiska utvecklingen. Moderaterna vill försvaga de fackliga organisationernas makt över arbetskraftsinvandring eftersom partiet anser att facket har blivit orsaken till färre arbetskraftsinvandringar.

⁶⁴ Berg och Spehar, 2013:144

7. Slutsats och Avslutande diskussion:

Här nedan sammanfattas resultaten och beskrivs partiernas argument för och emot lagförslaget. Både den åldrande befolkningen och ideologin används som utgångspunkt för partiernas argument. Partiernas förhållningssätt till frågan om arbetskraftsinvandring och den demografiska förändringens, samt partiernas förhållningssätt till arbetskraftsinvandring utifrån den ideologiska preferensen förklaras, motiveras och därefter dras slutsatsen av det hela. Sammanfattningsvis delas partierna upp i två grupper. Den ena gruppen är för lagförslaget och den andra gruppen är emot lagförslaget. Partier har olika argument för och emot lagförslaget.

Vad gäller hypotes ett får den stöd i den meningen att alla partier är överens gällande frågan om åldrande befolkning. Alla riksdagspartier 2008 uttrycker oro för den åldrande befolkningens utmaningar. Arbetskraftsinvandring, uppfattad av svenska partier, förknippas med möjligheter att kunna förbättra samhällsekonomin i Sverige och höja statens intäkter. Alla partier är överens, när det gäller frågan om den åldrande befolkningen. Inte heller socialdemokratin och vänster partiet ställer sig emot det argumentet utan de för till och med fram det själva. Fenomenet åldrande befolkning har alltså slagit igenom hos partierna. Detta till skillnad från tidigare perioder hos de svenska partierna. Molander och Andersen menar att den demografiska utvecklingen har förändrats dramatiskt. I en åldrande befolkning ökar antalet pensionärer i relation till de som finns i arbete. Konsekvensen av detta påverkar den ekonomiska tillväxten och den svenska välfärden negativt⁶⁵. Med tanke på hur negativt den åldrande befolkningen påverkar samhällsekonomi och tillväxt, är det inte konstigt att riksdagspartierna tänker på en lagförändring för att underlätta arbetskraftsinvandring. Lindh menar att vi i dag ser en demografisk förändring, där vi går från höga födelsetal och dödstal till låga dödstal och födelse- tal. Dessa förändringar påverkar svenska samhället negativt ekonomiskt och socialt. Politiken måste därför utformas mot denna bakgrund. Lindh menar vidare att politikerna bör göra investeringar i gruppen invånare i arbetsför ålder, dvs. stödja fertilitet eller arbetskraftsinvandring som någons slags investering. Sådana investeringar ger avkastning i skattebasen längre fram, något som i sin tur leder till förbättrad försörjningsbalans för den åldrande befolkningen⁶⁶.

I ovanstående argumentationer framgår att den åldrande befolkningens utmaning har skapat en oro hos alla svenska partier. Inga partier har argument mot just detta faktum. Det som skiljer partierna åt är andra överväganden i deras ståndpunkter gällande lagförslaget.

Vad gäller den andra hypotesen, får den stöd i partiernas förhållningssätt till arbetskraftsinvandring utifrån deras ideologiska preferenser, därför skiljer alliansen och MP sig från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Alliansens partier har agerat olika i sin invandringspolitik under olika perioder men det som är betecknande, är att de borgerliga partierna har blivit mer liberala i frågan om arbetskraftsinvandring efter 2000-talet. De borgerliga partierna har varit mer restriktiva i sin invandringspolitik före 2000-talet, medan de är mer för fri rörlighet och konkurrens på arbetsmarknaden i debatten 2008 kring arbetskraftsinvandring. Partiernas förhållningssätt kännetecknas av liberalismen som är för öppnare arbetsmarknad och är emot det statliga monopolets inflytande över samhället⁶⁷. När

⁶⁵ M & A, 2002:42, 46, 47, (se även Lindh, T, 2008:24)

⁶⁶ Lindh, 2008:86

⁶⁷ (se Folkpartiets partiprogram, 2007 och hederberg, 1963, s.91)

det gäller MP, så är partiet emot förstatligande ideologiskt och för ett icke- statligförvaltande, som sin tur stödjer liberalismen.⁶⁸

Socialdemokraterna och vänsterpartiet skiljer sig ideologiskt från resten av riksdagspartierna i frågan om arbetskraftsinvandring. Partierna argumenterar mot lagförslaget och menar att det leder till oordnad arbetsmarknad och sämre arbetsvillkor för arbetarna. Både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna är restriktiva i sin invandringspolitik som kännetecknas av den traditionella vänsterns restriktiva invandringspolitik (se teorin). Partierna vill ha en reglerad arbetsmarknad och är för facket och myndigheternas inflytande på arbetskraftsinvandring.

Socialdemokraterna och vänsterpartiet menar att lagförändringen leder till att inte statliga myndigheter utan arbetsgivarna bestämmer i vilken skala arbetskraften kommer in i landet. Detta leder till en arbetskonnkurrens som försämrar arbetsvillkor för arbetstagarna. Då maximerar arbetsgivarna sin egen vinst av arbetskonnkurrensen.⁶⁹ För social demokraterna och vänsterpartiet har facket och staten inflytande på arbetsmarknaden⁷⁰, därför är de skeptiska till att den enskilda arbetsgivaren ska bestämma över hur många invandrare som ska tas in i landet. Både S och V ser konsekvens av lagförändringen som ett hot för arbetstagarnas arbetsvillkor. Den traditionella vänstern står på arbetstagarnas sida och emot arbetsgivarnas makt över marknadsekonomi i samhället.⁷¹

Slutsatsen av det hela blir att både åldrande befolkning och ideologi påverkar hur enskilda partier agerar i frågan om arbetskraftsinvandringen. Hos vänsterpartiet och socialdemokraterna genomsyrar de ideologiska dragen invandringspolitiken. Trots att S och V erkänner den åldrande befolkningens problematik, argumenterar de mot lagförslaget. Med andra ord styr ideologin partiernas förhållningssätt till arbetskraftsinvandring.

7.1. Förslag till vidare forskning:

I slutsatsen har jag kommit fram till att både (V) och (S) uttrycker rädsla för en oreglerad arbetsmarknad. Kanske kan min studie bidra till vidare utforskande av V. och S:s rädsla för en icke ordnad arbetsmarknad som konsekvens av en sådan lagförändring? Vilka samband finns mellan arbetskraftsinvandring och oordnad arbetsmarknad? Det skulle också vara intressant att göra en studie kring humanitetsaspekten av invandringen så som vänsterpartiet och socialdemokraterna föreställer sig den.

⁶⁸ Larsson, R, 2006:154

⁶⁹ Eklund, K, 2007: 43-54

⁷⁰ Held, D, 2002:182

⁷¹ Held, D, 2002: 154-164

8. Referenser:

Tryckta källor:

- Berg L. och Spehar A. (2013). *Swimming against the tide: Why Sweden supports increased labour mobility within and from outside the EU*. Policy Studies. Volume 34, Issue 2, 142-161. DOI: 10.1080/01442872.2013.767585.
- Breunig, C. och Luedtke, A. (2008). *What Motivates the Gatekeepers? Explaining Governing Party Preferences on Immigration*. Governance, 01/2008, Volume 21, Issue 1.
- Demker, M., och Malmström, M. (2000). *Ingenmansland, svensk immigrationspolitik i utrikespolitisk belysning*. Lund. Studentlitteratur.
- Ekengren, A. och Hinnfors, J., (2013). *Uppsatshandbok. Hur du lyckas med din uppsats*. Lund. Studentlitteratur.
- Eklund, K., (2005). *Vår ekonomi. En introduktion till samhällsekonomi*. Värnamo. Studentlitteratur.
- Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. Och Wängnerud, L., (2010). *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*: Vällingby. Studentlitteratur.
- Hederberg, H., (1963). *En liberal attityd*. Stockholm. Albert Bonniers.
- Held, D., (2002). *Demokratimodeller, Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi*. Uddevalla. Bokförlaget Daidalos.
- Larsson R., (2006). *Politiska ideologier i vår tid*. Lund. Studentlitteratur.
- Långtidsutredningen LU 1999/2000, bilaga 9. *En åldrande befolkning. Konsekvenser för svensk ekonomi*. Offentliga Publikationer.
- Molander, P. & Andersen, M., (2002). *Alternativ i välfärdspolitiken. Hur möter vi en åldrande befolkning och internationalisering*. Angered. SNS Förlag
- SFU3, (2008). *Utskottets förslag till riksdags beslut. Socialförsäkringsutskottets betänkande. Nya regler för arbetskraftsinvandring*. Stockholm: Offentliga Publikationer.
- SOU, (2005). *Delbetänkande av Kommittén för arbetskraftsinvandring (KAKI)*. Stockholm: Offentliga Publikationer.
- Tingsten, H., (1968). *Parti och politik. En introduktion till det svenska partiväsendet*. Karlstad. Liber
- Tullberg, J., (2014). *låsningen. En analys av svensk invandringspolitik*. Stockholm. Lykeion.
- Widerberg, K., (2011). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund. Studentlitteratur.

Digitala källor:

- Centerpartiets, (2013). Idéprogram. Hämtad 9/9-2014.
<http://www.centerpartiet.se/wp-content/uploads/2014/03/En-hållbar-framtid-Centerpartiets-idéprogram-mars-2013.pdf>
- Centerpartiets, (2013). *Idéprogram*. Hämtad 9/9-2014.
<http://www.centerpartiet.se/wp-content/uploads/2014/03/En-hållbar-framtid-Centerpartiets-idéprogram-mars-2013.pdf>
- Centerpartiets partiprogram, (2001). *Där människor får växa*. Antaget i Västervik. Hämtad 1/9-2014
<https://www3.centerpartiet.se/Documents/Övriga%20dokument/Centerpartiets-ideprogram-partiprogram.pdf>
- Centerpartiet, vår politik, (2012-16-12). *Integration och invandring*. Hämtad 9/9-2014.
<http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/migration-och-integration/>
- Ekeroth, K.(2014-9-9). *Svensk media - ett propagandakrig mot Sverigedemokraterna*. Hämtad 11/9-2014.
<https://www.youtube.com/watch?v=SmhYCD1TWOg#t=86>
- Folkpartiets partiprogram, (2007). *Frihet att växa*. Hämtad 8/9-2014.
<http://www.folkpartiet.se/politik/partiprogram/partiprogramsarkiv/>
- Kristdemokraternas, 2001. *Partiprogram*. Hämtad 10/12-12014.
<http://snd.gu.se/sv/vivill/party/kd>
- Lindh, T. (2008). *Sverige i en åldrande värld. Framtidsperspektiv på den demografiska utvecklingen*. Hämtad 1/10-2014.
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/64/33/9d851a65.pdf>
- Marmorstein E, (2012). *C vill ha helt fri invandring*. Aftonbladet.se. Hämtad 12/9-2014.
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article15937853.ab>
- Miljöpartiets, (2005). *Partiprogram*. Hämtad 1/9-2014.
<http://www.mp.se/om/historia/partiprogram>
- Miljöpartiets, (2013). *Partiprogram*. Hämtad 9/9-2014.
http://www.mp.se/sites/default/files/miljopartiets_partiprogram_lagupplöst_2013.pdf
- Moderaternas, (2013). *Handlingsprogram*. Hämtad 10/9-2013.
http://www.moderat.se/sites/default/files/attachments/handlingsprogram_-_ett_modernt_arbetarparti_for_hela_sverige_2013_1.pdf
- Moderaternas, (2001). *Partiprogram*. Hämtad 15/11-2014.
http://www.moderat.se/sites/default/files/attachments/ideprogram_2001-1.pdf
- Rauhut, D., (2002). *Arbetskraftsbrist och arbetskraftsinvandring. Hot eller möjlighet för ekonomisk tillväxt?* Hämtad:1/102014
<http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef89026f2/1349863373908/arbetskraftsbrist-och-arbetskraftsinvandring-hot-eller-mojlighet-for-ekonomisk-tillvaxt-02.pdf>
- Riksdagens protokoll, (12/12-2008). *Nya regler för arbetskraftsinvandring*. Hämtad 25/4-2014.

- http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Kammaren/Protokoll/_GW0926/
- Riksdagen, (2014). *Ledamöter och partier*. Hämtad 15/9-2014
<http://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/Hitta-ledamot/Bokstavsordning/>
 - Socialdemokraterna, (2013). *Partiprogram*. Hämtad 9/9-2014.
<http://www.socialdemokraterna.se/upload/Kongresser/Kongress2013/Ett%20program%20for%20forandring.pdf>
 - Vänsterpartiets, (2012). *Partiprogram*. Hämtad:1/10-214.
<http://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram>